

Phân tích vở kịch Hồn Trương Ba, da hàng thịt

Những bài văn hay chọn lọc chủ đề Phân tích nội dung trích đoạn kịch Hồn Trương Ba, da hàng thịt của Lưu Quang Vũ - Văn mẫu lớp 12

Đề bài: Em hãy phân tích nội dung chính vở kịch Hồn Trương Ba da hàng thịt của nhà văn Lưu Quang Vũ.

Bài văn phân tích vở kịch Hồn Trương Ba da hàng thịt của học sinh THPT Nguyễn Du

Lưu Quang Vũ là một tài năng đa dạng nhưng kịch là phần đóng góp đặc sắc nhất. ông được coi là một hiện tượng đặc biệt của sân khấu, một trong những nhà soạn kịch tài năng nhất của văn học Việt Nam hiện đại. “Hồn Trương Ba da hàng thịt” là một trong những vở kịch đặc sắc nhất của Lưu Quang Vũ. Từ cốt truyện dân gian ông xây dựng lên một vở kịch hiện đại chứa đựng nhiều vấn đề mới mẻ, có ý nghĩa tư tưởng và triết lý nhân sinh sâu sắc.

Vở kịch viết năm 1981 nhưng đến năm 1984 mới ra mắt công chúng, được công diễn nhiều lần trên sân khấu trong và ngoài nước. Văn bản trích trong sách giáo khoa thuộc cảnh VII và đoạn kết của vở kịch diễn tả sự đau khổ, dằn vặt và quyết định cuối cùng thật cao thượng của hồn Trương Ba.

Xung đột giữa hồn và xác là xung đột trung tâm của vở kịch. Đến cảnh VII, xung đột lên tới đỉnh điểm cần phải giải quyết. Sau mấy tháng sống nhờ trong xác hàng thịt một cách trái tự nhiên, hồn Trương Ba trở nên xa lạ với người thân và tự chán chính mình: “Không! Không! Tôi không muốn sống như thế này mãi! Tôi chán cái chỗ ở không phải của tôi này lắm rồi, chán lắm rồi!”. Tình huống kịch bắt đầu từ chi tiết này. Trong khi hồn rất muốn thoát ra khỏi thân xác kèn càng, thô lỗ của anh hàng thịt thì xác lại cứ muốn tồn tại mãi tình trạng này. Và cuộc đối thoại giữa hồn và xác diễn ra: Xác chê hồn là cao khiết nhưng vô dụng. Xác tự hào với sức mạnh đui mù của mình, tự hào đã dụ dỗ, sai khiến được hồn vào những dục vọng của mình. Lí lẽ của xác thật đê tiện những cũng rất thực tế khiến hồn không có cơ sở biện bác. Dường như xác đã thắng. Trong cuộc đối thoại với xác, hồn ngày càng đuối lí, càng ra vẻ quất tháo, nạt nộ càng chứng tỏ sự lúng túng bất lực. Trong xác anh hàng thịt, hồn Trương Ba cứ bị tha hóa dần. Giờ đây dù không muốn, hồn Trương Ba cũng đã trở nên thô lỗ, vụng về, phũ phàng, lạnh lùng, tàn bạo chứ không còn hiền hậu, nhẹ nhàng như Trương Ba - người làm vườn ngày xưa. Dù có trốn chạy, hồn Trương Ba không thể phủ nhận sự thay đổi đó. Sự chống đối của hồn ngày càng yếu dần. Tuy mắng xác ti tiện nhưng hồn đành kêu trời vì phải đầu hàng tuyệt vọng. Đoạn đối thoại khẳng định ý nghĩa của sự thống nhất linh hồn và thể xác, giữa bên trong và bên ngoài. Đây là một vấn đề có tính chất khái quát cao, bao trùm nhiều mặt của đời sống xã hội. Hồn Trương Ba rơi vào bị kịch bị tha hóa. Qua tình cảnh này tác giả cảnh báo: Khi con người sống chung với dung tục sẽ bị dung tục lấn át, ngự trị và tàn phá những gì tốt đẹp cao quý của con người.

Phân tích vở kịch Hồn Trương Ba, da hàng thịt

Tất cả mọi người trong gia đình dù đã cố chịu đựng để thích nghi với hoàn cảnh mới nhưng ngày càng không thể chấp nhận sự thật quái gở trong nhà mình. “Cái quý giá nhất của con người là cuộc sống nhưng không phải bất cứ cách sống, kiểu sống nào. Sống mà đánh mất bản thân, sống giả dối với mọi người, với chính mình, sống như Hồn Trương Ba đang sống thì thà chết còn hơn”. Và hồn quyết định gọi mời tiên Đế Thích Xuống trần để thực hiện mong muốn của mình.

Sau cuộc đối thoại giữa hồn Trương Ba với tiên Đế Thích. Trương Ba trả lại xác cho anh hàng thịt, chấp nhận cái chết để linh hồn được trong sạch và hóa thân vào các sự vật thân thương, tồn tại vĩnh viễn bên cạnh những người thân yêu của mình. Cuộc sống lại tuân hoàn theo quy luật muôn đời.

Thông qua đoạn trích vở kịch “Hồn Trương Ba, da hàng thịt” Lưu Quang Vũ muốn gửi tới người đọc thông điệp: Được sống làm người quý giá thật, nhưng được sống đúng là mình, sống trọn vẹn những giá trị mình vốn có và theo đuổi còn giá trị hơn. Sự sống chỉ thực sự có ý nghĩa khi con người được sống tự nhiên với sự hài hòa giữa thể xác và tâm hồn. Con người phải luôn luôn biết đấu tranh với những nghịch cảnh, với chính mình, chống lại sự dung tục để hoàn thiện nhân cách và vươn tới những giá trị tinh thần cao quý.

Một số bài văn mẫu hay phân tích vở kịch của Lưu Quang Vũ

Bài mẫu 1:

Lưu Quang Vũ sinh năm (1948 - 1988) là một trong những nhà viết kịch tài năng nhất của nền văn học Việt Nam, tiêu biểu cho sự nghiệp sáng tác của ông có vở kịch *Hồn Trương Ba da hàng thịt* là một trong những văn bản đặc sắc với việc khắc họa những mâu thuẫn giữa linh hồn của Trương Ba với xác của hàng thịt, phản ánh bi kịch cũng như khát vọng được hoàn thiện về nhân cách của hồn Trương Ba.

Vở kịch Hồn Trương Ba da hàng thịt xuất xứ từ một câu chuyện có trong dân gian từ lâu đời được tác giả Lưu Quang Vũ biên kịch thành một vở kịch nói hiện đại, đặt ra những vấn đề mới mẻ và có ý nghĩa về tư tưởng cũng như triết lý nhân văn một cách sâu sắc.

Vở kịch được công diễn tại nhiều nước trên thế giới, là một trong những vở kịch góp phần nên tên tuổi của Lưu Quang Vũ. Với nội dung của nó được tóm tắt như sau:

Trương Ba là một nhân vật người làm vườn nhưng có tài chơi cờ tướng, vì một sự nhầm lẫn nhỏ của Nam Tào nên Trương Ba bị chết oan. Để có thể sửa sai thì Nam Tào cùng Đế Thích để cho Trương Ba sống lại nhưng lại nằm trong thân xác của anh hàng thịt.

Phân tích vở kịch Hồn Trương Ba, da hàng thịt

Mọi rắc rối cũng từ đây mà phát sinh, Trương Ba liên tục bị làm phiền, những người thân thì sợ hãi và xa lánh, bản thân của Trương Ba cũng rất lấy làm khó chịu khi thân xác không phải là của mình

Cuối cùng thì Trương Ba cũng đã quyết định trả lại thân xác cho anh chàng hàng thịt, giải thoát cho mình và chấp nhận cái chết. Đây là đoạn trích của đoạn kết trong tác phẩm tập trung phản ánh những chủ đề tư tưởng của vở kịch.

Ở trong đoạn này, mâu thuẫn đỉnh điểm đã được tác giả thể hiện qua sự dẫn vật, cũng như những giằng xé một cách đau đớn của hồn Trương Ba. Cảnh hồn Trương Ba trong thân xác anh hàng thịt với tư thế ngồi ôm đầu chính là cảnh mở đầu cho đoạn kịch, nói ra những câu đầy bức bối:

“Không! Không! Tôi không muốn sống như thế này mãi... Tôi chán cái chỗ ở không phải của tôi này lắm rồi, chán lắm rồi! Cái thân thể kèn càng thô lỗ này, ta bắt đầu sợ hãi, ta chỉ muốn rời xa mi tức khắc! Nếu cái hồn của ta có hình thù riêng để nó được tách ra khỏi cái xác này, dù chỉ một lát!”

Sau đó chính là cảnh hồn của Trương Ba được tách khỏi xác của anh hàng thịt, cũng từ đây thì cuộc đối thoại giữa hồn và xác cũng được bắt đầu.

Dưới vỏ bọc ngôn ngữ của những lời đối thoại có nhiều ý nghĩa khác nhau, tùy theo trình độ của những người xem kịch mà Lưu Quang Vũ cũng chú ý đến sử dụng ngôn ngữ mà phản ánh tính cách và bản chất của nhân vật.

Xác của anh hàng thịt lên tiếng với những giọng điệu hết sức mỉa mai, phủ nhận những cố gắng để giải thoát linh hồn của Trương Ba như “cái linh hồn mờ nhạt của ông Trương Ba khôn khô kia ơi, ông không tách ra khỏi tôi được đâu”...

Hồn của Hồn Trương với thái độ vừa coi thường vừa ngạc nhiên: “mày cũng biết nói kia à? Vô lý, mày không thể biết nói”... “hoặc có thì cũng là những thứ thấp kém, mà bất cứ con thú nào cũng có được "thèm ăn, thèm rượu thịt”.

Lưu Quang Vũ thừa kế những tư tưởng của những truyện cổ dân gian một cách thấm nhuần, và tiếp tục khẳng định những vai trò to lớn của linh hồn và thể xác. Tuy thế nhưng tác giả đã cho người xem một cuộc tranh luận không kém phần gay go và quyết liệt giữa linh hồn của Trương Ba và xác của anh hàng thịt.

Có những khi tiếng nói của xác thịt còn lấn át cả tiếng nói của linh hồn, làm cho linh hồn bị đẩy vào ở thế bị động và lúng túng: “Nhưng tôi là cái hoàn cảnh mà ông buộc phải quy phục!... Sao ông có vẻ khinh thường tôi thế nhỉ?” hay sự phân bua lí lẽ đòi công bằng qua câu “Nhờ có đôi mắt của tôi, ông cảm nhận thế giới này qua những giác quan của tôi... Khi muốn hành hạ tâm hồn con người, người ta xúc phạm thể xác...”

Phân tích vở kịch Hồn Trương Ba, da hàng thịt

Thương Trương Ba với bản tính hiền lành, phúc hậu đồng thời không muốn làm mất đi người bạn cờ tri kỉ mà Đế Thích vẫn cố gắng thuyết phục để Trương Ba đổi ý nhưng ông vẫn giữ nguyên: “Tôi đã chết rồi, hãy để tôi chết hẳn!”

Hành động trao trả lại thân xác cho anh hàng thịt của nhân vật Trương Ba là một hành động đúng đắn và hợp đạo lí. Điều đó có thể khẳng định: Một linh hồn dù có tốt đẹp đến đâu nhưng mà phải trú ngụ trong một thể xác của người khác thì cũng không thể nào có thể thấy thoải mái vì những mặc cảm giả dối.

Đây chính là đoạn trích hồn Trương Ba da hàng thịt tập trung một cách cao độ tính triết lý cũng như tư tưởng nhân văn của vở kịch đến từ dân gian này.

Tác giả đã cho người đọc và người xem thấy được một quan niệm về cách sống một cách đúng đắn hãy là chính mình, cuộc sống thực sự của một cá nhân chỉ có ý nghĩa khi chúng ta sống vì niềm vui và sự lạc quan, hạnh phúc của tất cả mọi người vì sự tốt đẹp cho cuộc đời.

Bài mẫu 2:

Lưu Quang Vũ (1948 – 1988) là con trai của nhà biên kịch Lưu Quang Thuận, quê gốc Quảng Nam, sống và làm việc trên đất Bắc. Thừa hưởng truyền thống văn chương của dòng họ, Lưu Quang Vũ sáng tác khá sớm. Ở tuổi hai mươi, khi đang là một chiến sĩ của binh chủng Phòng không – Không quân, Lưu Quang Vũ đã có nhiều bài thơ trữ tình được thể hệ trẻ yêu thích. Từ năm 1978 đến năm 1988, ông là biên tập viên của tạp chí Sân khấu. Trong giai đoạn đầu tiên của thời kì đổi mới, xã hội Việt Nam có rất nhiều vấn đề nóng bỏng và bức xúc, liên quan tới quá trình phát triển của đất nước và cuộc sống của nhân dân. Vốn là người quan tâm tới thời cuộc, Lưu Quang Vũ đã quyết định chuyển hẳn sang sáng tác kịch để có điều kiện bày tỏ, thể hiện những nhận thức và quan điểm của mình trước công luận. Chỉ trong vòng mười năm, hơn năm mươi vở kịch với những đề tài hết sức thời sự và thiết thực của Lưu Quang Vũ đã được dàn dựng, biểu diễn trên khắp cả nước, đem lại một sức sống mới cho sân khấu Việt Nam và tạo ra những tranh luận, đánh giá sôi nổi, thậm chí có những ý kiến hoàn toàn trái ngược nhau. Người ta gọi đó là "hiện tượng Lưu Quang Vũ" vì hiện tượng này có thể nói là chưa từng xảy ra trong lịch sử sân khấu Việt Nam. Những vở kịch như: Lời nói dối cuối cùng, Nàng Xi-ta, Nếu anh không đốt lửa, Khoảng khắc và vô tận, Bệnh sĩ, Tôi và Chúng ta... đã khẳng định tài năng xuất sắc và nhiệt tình cháy bỏng cộng với tình yêu thương con người, cuộc đời và trách nhiệm công dân rất cao của Lưu Quang Vũ. Ông mất đột ngột trong một tai nạn giao thông năm 1988. Năm 2000, ông được Nhà nước truy tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh và văn học nghệ thuật.

Vở kịch Hồn Trương Ba, da hàng thịt vốn là một câu chuyện dân gian có từ lâu đời đã được tác giả Lưu Quang Vũ xây dựng thành một vở kịch nói hiện đại, đặt ra nhiều vấn đề mới mẻ có ý nghĩa tư tưởng và triết lí nhân văn sâu sắc. Vở kịch được công diễn nhiều

Phân tích vở kịch Hồn Trương Ba, da hàng thịt

lần trong và ngoài nước, được dư luận đánh giá là một trong những vở kịch làm nên tên tuổi Lưu Quang Vũ. Nội dung vở kịch tóm tắt như sau; Trương Ba là một người làm vườn có tài chơi cờ tướng. Vì sự nhầm lẫn của Nam Tào (vị quan trên Thiên đình trông coi về việc sinh tử của con người dưới trần gian) nên Trương Ba chết oan. Để sửa sai Nam Tào cùng Đế Thích (tiên cò) làm cho Trương Ba sống lại trong thân xác anh hàng thịt. Mọi chuyện rắc rối xảy ra từ đây. Trương Ba bị làm phiền liên tục, bị người thân sợ hãi, xa lánh. Bản thân Trương Ba cũng, rất "khó chịu vì phải sống trong thân xác không phải của mình". Cuối cùng ông đã quyết định trả lại thân xác cho anh hàng thịt và chấp nhận cái chết thực sự để giải thoát cho mình. Đoạn trích là đoạn kết, tập trung phản ánh tư tưởng chủ đề của vở kịch: Bi kịch của con người khi bị đặt vào nghịch cảnh phải sống nhờ, sống tạm và trái tự nhiên khiến tâm hồn nhân hậu bị tha hóa trước sự lấn át của thể xác phàm tục, thô lỗ. Vẻ đẹp tâm hồn của người lao động trong cuộc đấu tranh chống lại sự giả tạo và dung tục, bảo vệ quyền được sống đích thực và khát vọng hoàn thiện nhân cách.

Ở đoạn này, điểm đỉnh của mâu thuẫn kịch đã được tác giả thể hiện qua sự dẫn vật, giảng xé đau đớn của hồn Trương Ba. Mở đầu là cảnh hồn Trương Ba trong thân xác anh hàng thịt ngồi ôm đầu một hồi lâu rồi đứng vụt dậy, nói những câu đầy bức bối, bức xúc: Không! Không! Tôi không muốn sống như thế này mãi!... Tôi chán cái chỗ ở không phải của tôi này lắm rồi, chán lắm rồi! Cái thân thể kèn kàng thô lỗ này, ta bắt đầu sợ mị, ta chỉ muốn rời xa mị tức khắc! Nếu cái hồn của ta có hình thù riêng để nó được tách ra khỏi cái xác này, dù chỉ một lát!

Tiếp sau đó, hồn Trương Ba tách khỏi thân xác anh hàng thịt và cuộc đối thoại giữa hồn và xác bắt đầu. Dưới lớp vỏ ngôn ngữ của những lời đối thoại là nhiều tầng nghĩa khác nhau, tùy thuộc vào trình độ của người xem kịch. Lưu Quang Vũ rất chú ý đến việc dùng ngôn ngữ để phản ánh tính cách và bản chất nhân vật. Xác hàng thịt lên tiếng với giọng điệu mỉa mai, chế giễu và phủ nhận những cố gắng giải thoát của hồn Trương Ba: Vở kịch, cái linh hồn mờ nhạt của ông Trương Ba khốn khổ kia ời, ông không tách ra khỏi tôi được đâu, dù tôi chỉ là thân xác... Hồn Trương Ba đáp lại với thái độ vừa ngạc nhiên vừa coi thường, mày cũng biết nói kia à? Vô lí, mày không thể biết nói. Mày không có tiếng nói mà chỉ là xác thịt âm u đui mù... Hoặc nếu có, thì chỉ là những thứ thấp kém, mà bất cứ con thú nào cũng có được: thềm ăn ngon, thềm rượi thịt.

Lưu Quang Vũ kế thừa tư tưởng của truyện cổ dân gian, tiếp tục khẳng định vai trò quan trọng của linh hồn so với thể xác. Thế nhưng tác giả đã để cho cuộc tranh luận giữa hồn Trương Ba và xác hàng thịt không kém phần gay go, quyết liệt. Có những lúc tiếng nói của xác thịt dường như lấn át cả tiếng nói của linh hồn, đẩy linh hồn vào thế lúng túng, bị động: Nhưng tôi là cái hoàn cảnh mà ông buộc phải quy phục!... Sao ông có vẻ khinh thường tôi thế nhỉ? Tôi cũng đáng được quý trọng chứ. Tôi là cái bình để chứa đựng linh hồn. Nhờ tôi mà ông có thể làm lụng, cuộc xới. Ông nhìn mảnh đất cây cối, những người thân... Nhờ có đôi mắt của tôi, ông cảm nhận thế giới này qua những giác quan của tôi... Khi muốn hành hạ tâm hồn con người, người ta xúc phạm thể xác... Những vị lắm chữ

Phân tích vở kịch Hồn Trương Ba, da hàng thịt

nhiều sách như các ông hay vịn vào có tâm hồn là quý, khuyên con người ta sống vì phần hồn để rồi bỏ bê cho thân xác họ mãi khổ sở, nhếch nhác... Mỗi bữa tôi đòi ăn tám, chín bát cơm, tôi thêm ăn thịt, hỏi có gì là tội lỗi nào? Lỗi là ở chỗ không có đủ tám, chín bát cơm cho tôi ăn chứ... Tôi thông cảm với những "trò chơi tâm hồn của ông". Nghĩa là: Những lúc một mình một bóng, ông cứ việc nghĩ rằng ông có một tâm hồn bên trong cao khiết, chẳng qua vì hoàn cảnh, vì để sống mà ông phải nhân nhượng tôi. Làm xong điều xấu gì ông cứ việc đổ tội cho tôi, để ông được thanh thản. Tôi biết: Cần phải để cho tính tự ái của ông được ve vuốt. Tâm hồn là thứ lắm sĩ diện, Hà hà, miễn là... ông vẫn làm đủ mọi việc để thỏa mãn những thèm khát của tôi. Hồn Trương Ba tuy vẫn khẳng khái phủ nhận lí lẽ của xác hàng thịt: Lí lẽ của anh thật ti tiện, nhưng rõ ràng là đã lâm vào tình thế tuyệt vọng và chỉ biết than: Trời!

Cả gia đình Trương Ba cũng bị cuốn vào bi kịch bởi những điều lộn xộn, tréo ngoe do hồn một đằng xác một nẻo gây ra. Vợ Trương Ba thì trách móc chồng: ông bây còn biết đến ai nữa! Cu Tị ốm thập tử nhất sinh, từ đêm qua tới giờ bắt đầu mê man, mẹ nó khóc đỏ con mắt. Khổ! Thằng bé ngoan là thế! Cái Gái thương bạn, ngơ ngẩn cả người... Không hiểu thằng bé có qua khỏi được không, khéo mà... Cái thân tôi thì sao trời lại không bắt đi cho rảnh! Bà muốn bỏ nhà mà đi. Bà nói như khóc: Tôi nói thật đấy... ông Trương Ba ạ, tôi đã nghĩ kĩ: Có thể tôi phải đi.. Đi cấy thuê làm mướn ở đâu cũng được... đi biệt. Để ông được thanh thoi... với cô vợ người hàng thịt.. Còn hơn là thế này... Tôi biết, ông vẫn là người hết lòng thương yêu vợ con... Chỉ tại bây giờ... ông đâu còn là ông, đâu còn là ông Trương Ba làm vườn ngày xưa...

Cái Gái, đứa cháu nội yêu quý của Trương Ba cũng tỏ thái độ gay gắt: Tôi không phải là cháu của ông! Ông nội tôi chết rồi. Nếu ông nội tôi hiện về được, hồn ông nội tôi sẽ bóp cổ ông! Ông dám nhận là ông nội, dám đụng vào cây cối trong vườn của ông nội tôi. Khi hồn Trương Ba cố gắng thanh minh:... sáng nào ông cũng ra cuốc xới chăm chút cây cối ngoài vườn, cháu không thấy sao: Chỉ có ông nội cháu mới biết quý cây như thế... thì cái Gái lại càng gào lên căm giận: Quý cây! Hừ, tôi phải rình lúc này, cả nhà đi vắng hết để đến nói với ông: Từ nay ông không được động vào cây cối trong vườn ông tôi nữa! Ông mà quý cây à? Sáng qua, tôi để ý lúc ông chiết cây cam, bàn tay giết lợn của ông làm gãy tiết cái chồi non chân ông to bè như cái xềng, giẫm lên nát cả cây sâm quý mới ươm! Ông nội tôi đòi nào thô lỗ phũ phàng như vậy?

Chị con dâu của Trương Ba là người hiểu ông, thương ông nhất. Lúc đầu, chị chấp nhận tình cảnh trớ trêu của cha chồng vì thân xác tuy là của anh hàng thịt thô kệch nhưng tâm hồn ông vẫn thuần hậu như xưa. Chị nói: Thầy vẫn dạy chúng con: Cái bên ngoài có quan trọng gì, chỉ có tấm lòng yêu thương và trí tuệ cao sáng của con người ta là đáng kể. Nhưng đến lúc này, chị cũng thấy vừa thương vừa sợ. Chị đau đớn, day dứt khi phải thật tình bạch suy nghĩ của mình với cha chồng: ...thầy ơi, con sợ lắm, bởi con cảm thấy, đau đớn thấy... mỗi ngày thầy một khác dần, mất mát dần, tất cả cứ như lệch lạc, nhòa mờ dần đi, đến nỗi có lúc chính con cũng không nhận ra thầy nữa... Con càng thương thầy, nhưng thầy ơi, làm sao, làm sao giờ được thầy ở lại, hiền hậu, vui vẻ, tốt lành như thầy

Phân tích vở kịch Hồn Trương Ba, da hàng thịt

của chúng con xưa kia? Làm thế nào, thầy ơi! Chị con dâu đã nhận xét rất đúng, rất đầy đủ về tình cảnh nan giải của Trương Ba lúc này.

Lời nói của chị con dâu chứa đựng sự thực phũ phàng có tác dụng thức tỉnh hồn Trương Ba, thúc đẩy ông tới một sự lựa chọn một hành động đau xót nhưng quyết liệt. Đoạn độc thoại thể hiện sự dằn vặt khổ sở của hồn Trương Ba khi phải đối diện với chính mình, khi tự đặt ra và trả lời những câu hỏi của lương tâm: Mày đã thắng thế rồi đấy, cái thân xác không phải của ta à, mày đã tìm đủ mọi cách để lấn át ta... Nhưng lẽ nào ta lại chịu thua mày, khuất phục mày và tự đánh mất mình? "Chẳng còn cách nào khác". Mày nói như thế hả? Nhưng có thật ta không còn cách nào khác? Không cần cái đời sống do mày mang đến. Không cần!

Để củng cố thêm quyết tâm, Trương Ba thấp nhang cầu khẩn sự giúp đỡ của vị tiên cờ Đế Thích và thổ lộ nỗi khổ tâm của mình: Ông Đế Thích ạ! Tôi không thể tiếp tục mang thân xác anh hàng thịt được nữa, không thể được. Không thể bên trong một đằng, bên ngoài một nẻo được. Tôi muốn được là tôi toàn vẹn. Thế nhưng những lời giải thích của Đế Thích lại làm cho Trương Ba một phen bàng hoàng: Thế ông ngờ tất cả mọi người đều được là mình toàn vẹn cả ư? Ngay cả tôi đây. Ở bên ngoài, tôi đâu có được sống theo những điều tôi nghĩ bên trong. Mà cả Ngọc Hoàng nữa, chính người lắm khi cũng phải khuôn ép mình cho xứng với danh vị Ngọc Hoàng. Dưới đất trên trời đều thế cả nữa là ông. Ông đã bị gạch tên khỏi sổ Nam Tào, thân thể thật của ông đã tan rã trong bùn đất, còn chút hình thù nào của ông đâu!

Bàng hoàng nhưng Trương Ba vẫn như đang đắm mình trong dòng suy nghĩ, dằn vặt, thoáng chút trách móc: Sống nhờ vào đồ đạc, của cải người khác, đã là chuyện không nên, đằng này đến cái thân tôi cũng phải sống nhờ anh hàng thịt ông chỉ nghĩ đơn giản là cho tôi sống, nhưng sống như thế nào thì ông chẳng cần biết.

Sự giằng xé trong tâm trạng Trương Ba được tác giả vở kịch thể hiện tự nhiên, sinh động và chân thật. Muốn thoát khỏi tình huống khó xử và khó chịu như thế này, Trương Ba chỉ còn một cách là chấp nhận cái chết vĩnh viễn. Ông muốn Đế Thích trả lại thân xác cho anh hàng thịt để phần hồn sẽ sống hòa thuận với thân xác anh ta, để vợ anh ta không còn phải sống trong cảnh góa chồng thật đáng thương. Trong khi, Đế Thích đang phân vân hỏi nếu làm như vậy thì hồn Trương Ba sẽ trú ở đâu, Trương Ba đã trả lời dứt khoát: Ở đâu cũng được chứ không ở đây nữa. Nếu ông không giúp, tôi sẽ... tôi sẽ... nhảy xuống sông hay đâm một nhát dao vào cổ, lúc đó thì hồn tôi chẳng còn, xác anh hàng thịt cũng mất. Mâu thuẫn kịch được đẩy lên cao hơn với chi tiết cu Tị con chị Lựa hàng xóm sắp chết. Cu Tị là bạn thân của cái Gái cháu nội ông Trương Ba. Đế Thích nhân cơ hội này đề nghị Trương Ba nhập hồn vào xác cu Tị. Trương Ba suy nghĩ rất nhanh, hình dung rất nhanh về hậu quả của sự việc đó để rồi từ chối, bởi những rắc rối mà ông đang phải chịu đựng đã khiến ông vô cùng khổ sở, khổ sở hơn là chết.

Phân tích vở kịch *Hồn Trương Ba, da hàng thịt*

Thương Trương Ba con người hiền lành, đôn hậu và không muốn mất người bạn cò tri âm tri kỉ nên Đế Thích vẫn cố gắng thuyết phục, nhưng Trương Ba khẳng khái không đổi ý: Tôi đã nghĩ kĩ. Tôi không nhập vào hình thù ai nữa! Tôi đã chết rồi, hãy để tôi chết hẳn! Hành động trả lại thân xác cho anh hàng thịt của Trương Ba là hành động đúng đắn, dũng cảm và hợp đạo lí. Điều đó khẳng định rằng: Một linh hồn dù tốt đẹp đến đâu nhưng phải trú ngụ trong một thể xác khác thì cũng không thể nào thấy thoải mái vì mặc cảm giả dối. Sống như thế thì không phải là sống theo đúng ý nghĩa của từ này mà chỉ là sự tồn tại đơn thuần mà thôi. Trương Ba chết nhưng tâm hồn tốt đẹp của ông sẽ sống mãi trong tình yêu mến và nỗi tiếc nhớ của gia đình, bạn bè; làng xóm. Chết nhưng lại là vẫn sống.

Đoạn trích *Hồn Trương Ba da hàng thịt* tập trung cao độ tính chất triết lí và tư tưởng nhân văn của vở kịch có nguồn gốc dân gian này. Lưu Quang Vũ đã đưa vào vở kịch quan niệm đúng đắn về cách sống: Trước hết, mình hãy là mình. Cuộc sống của cá nhân chỉ thực sự. Có ý nghĩa khi biết sống vì niềm vui và hạnh phúc của mọi người vì sự tốt đẹp của cuộc đời. Tư tưởng triết lí về con người của Lưu Quang Vũ vừa biện chứng vừa lạc quan, cao thượng. Tất cả những điều đó được thể hiện bằng tài năng sáng tạo hiếm có của tác giả khiến vở kịch có sức cuốn hút lạ thường đối với khán giả. Lưu Quang Vũ xứng đáng là nhà biên kịch xuất sắc của sân khấu Việt Nam hiện đại.